

[Søgaard.]

ved, at det er den hyppigste årsag til afbrydelse af studiet, med op til 40 pct. af samtlige afbrydelser, og de fleste af disse afbrydelser strækker sig endda op til et års tid. Også nedsat forberedelsestid for den enkelte studerende med den deraf følgende mindre gode eksamen omtaler betænkningen i forbindelse med erhvervsarbejdets indflydelse på studietiden.

Det må derfor set fra alle synsvinkler være af afgørende betydning, at sigtet for os bliver, at erhvervsarbejdet i studietimerne efterhånden bortfalder, og det vil naturligvis medføre, at ydelserne fra fonden må vokse tilsvarende. At denne omstilling vil tage nogen tid, er givet, men det er min opfattelse, at vi i det lange løb vil være tjent hermed.

Hvad angår spørgsmålet om fordelingen på lån og legater, er der også her en sammenhæng med erhvervsarbejdet. De studerende, der skal finansiere deres studier, vil ikke være tilbøjelige til at gøre dette ad lånevejen, så længe de gennem erhvervsarbejde har mulighed for at holde lånebyrden nede. Derfor vil fordelingen mellem lån og legater spille en overordentlig stor rolle for den enkelte studerende, når der skal vælges finansieringsform. At mange på forhånd simpelt hen ikke vil påbegynde et studium med udsigt til en stor lånebyrde og måske med risikoen for ikke at kunne gennemføre en eksamen, ja, det taler for, at den mest acceptable form for fordeling mellem lån og stipendier må være den, at der for de langvarige studiers vedkommende gives legater i begyndelsen og lån henimod slutningen af studietiden, når den studerende kan skimte målet for sin uddannelse.

I denne forbindelse er det nævnt, at en lånebyrde på 6 000 kr. svarende til ca. 1½ års studietid ikke vil virke afskrækkende. For de kortere studiers vedkommende kan fordelingsgrundlaget muligvis være et andet, men her må såvel fondens bestyrelse som de enkelte stipendienævn skønmæssigt afgøre, hvad der er rimeligt. Her vil jeg igen understrege betimeligheden i, at vi får en undersøgelse af hele det uddannelsesområde, der omfattes af lovforslaget.

Hvad angår lovforslagets § 1, stk. 2, er

der i udvalget principiel enighed om, at de studerende ved seminarierne skal ind under ungdommens uddannelsesfond på samme måde som de studerende ved de øvrige læreanstalter. Derfor foreslås det, at stk. 2 i § 1 udgår. Flertallet indstiller herefter — og ændringsforslaget er tiltrådt af undervisningsministeren — at beløbsrammen i stk. 1 forhøjes fra 51 til 63 mill. kr. med følgende fordeling: fra 34 til 42 mill. kr. i stipendier og fra 17 til 21 mill. kr. i lån. Hvis seminarieeleverne føres ind under fonden, vil de særlige finanslovstipendier for denne gruppe kunne bortfalde senest 1. april 1962. Det vil i alt dreje sig om et beløb på ca. 2,7 mill. kr. Med hensyn til elevbetalingen på privatseminarierne forstår jeg, at den højtærede undervisningsminister er indstillet på at forhøje tilskuddene hertil, således at dette beløb kan holdes uden for uddannelsesfondens.

Som nyt stk. 3 til § 1 foreslår flertallet, tiltrådt af undervisningsministeren, at der ydes støtte til unge over den undervisningspligtige alder i 8. og 9. klasse og den 3-årige realafdeling ved stats- og kommunale skoler. Det foreslås, at hvor hjemmets økonomi eller andre forhold i særlig grad taler derfor, kan den enkelte kommune yde stipendier til elever i de omtalte klasser. Dette er tænkt som en forsøgsordning, og det foreslås at stille 4 mill. kr. til rådighed herfor, og at kommunerne får en refusion på 75 pct. af de anvendte beløb.

Som jeg ved første behandling gjorde opmærksom på, er det min opfattelse, at demokratiseringsprocessen af uddannelsen starter lige efter den undervisningspligtige alders ophør. Alt for ofte vil evnerige unge af hensyn til familiens økonomiske forhold være tvunget til omgående at søge ud i erhvervslivet, så snart undervisningspligten i øvrigt er overstået. Der kan i denne forbindelse være tale om den enlige moder med den lille indtægt eller om en familie, der er blevet ramt af sygdom eller arbejdsløshed, eller andre tilfælde, hvor økonomiske forhold umuliggør, at evnerige unges skolegang kan fortsættes.

Vi sigter altså med denne ordning ikke alene mod dem, der skal have den boglige uddannelse, men også mod dem, der hurtigere skal ud i det praktiske erhvervs-